

SOCIAL KRITIK

NR. 76 - NOVEMBER 2001

**TIDSSKRIFT FOR
SOCIAL ANALYSE & DEBAT**

Hjemmehjælp · McOmsorg · Kræft · Socialpsykiatri

Redaktør: Benny Lihme

Redaktionens adresse:

Social Kritik, Nansensgade 66 kld.

1366 Kbh. K

Tlf: 33 93 99 63 eller 45 42 44 83

www.socialkritik.dk

Fax: 33 15 80 76

Giro: 2 80 25 62

Abonnement: Kr. 400,- for seks numre.

Nummer 76: Kr. 86,-.

Ved køb af studiesæt ydes studierabat.

Bestillinger sendes til redaktionens adresse.

Betaling pr. check eller postgiro.

Fotografisk, mekanisk eller anden form for gengivelse eller mangfoldiggørelse af dette tidsskrift eller dele heraf er ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Grafisk tilrettelægning:

Susanne Whitta Jørgensen, Grafisk Himmel.

Tryk: Narayana Press

Tidsskriftet Social Kritik udgives af foreningen "Selskabet til fremme af Social Debat". Selskabet blev stiftet d. 4. 5. 88., og har som formål at fremme og deltage i den offentlige debat om sociale emner. En af måderne hvorpå Selskabet realiserer formålet, er at udgive dette tidsskrift. Selskabet og tidsskriftet skal tjene som forbindelsesled mellem samfundsvidenskab, social forskning og den sociale praksis. Foreningen og tidsskriftet skal holde sig fri af parti- og fagforeningspolitiske interesser.

SOCIAL KRITIK's referencegruppe består af:

Flemming Balvig, Johs. Bertelsen, Hans Bonde, Nils Bredsdorff, Ning De Coninck-Smith, Agi Csonka, Rosmari Eliasson, Tine Rask Eriksen, Bjarne Lenau Henriksen, Jesper Holst, Thorkild Høyer, Signe Mette Jensen, Jørgen Jepsen, Ejler Johansen, Anders Kelstrup, Birgit Kirkebæk, Morten Kjærum, Ida Koch, Øjvind Larsen, Søren Langager, Karin Lützen, Anne Løkke, Bent Madsen, Søren Magnussen, Thomas Mathiesen, Jan Morell, Beth Grothe Nielsen, Birger Steen Nielsen, Henning Salling Olesen, Benedicta Pécseli, Knud Erik Pedersen, Mette Pless, Annick Prieur, Finn Dam Rasmussen, Kim Rasmussen, Flemming Røgilds, Lone Scocozza, Ove Sernhede, Søren Smidt, Karen Ellen Spannow, Asger Sørensen, Sune Sunesson, Peter Thielst, Morten Thing, Jørn Vestergaard, Kirsten Weber, Jacob Hilden Winsløw.

Med Dola Bonfils' nye film "Psykiatri i et tværkulturelt perspektiv", har dokumentarfilmen fået en slags pendant til det medicinske kontrollerede forsøg. Hvor psykiatriens udvikling foregår på ryggen af de kemiske laboratorier og medicinalindustrien, ny medicin afprøves og effekten sammenlignes med den gamle, har Dola Bonfils arbejdet ud fra samme principper. Bare filmisk og kulturelt.

Hun har således ført den nyeste evidensbaserede videnskabelige psykiatri, i form af den danske overlæge, psykiater Kristen Kistrup, sammen med en mere broget fattigrøvspræget og folkelig brasiliansk psykiatri, personificeret af psykiateren Adalberto Barreto.

Bonfils' enkle, men meget tankevækkende og virkningsfulde komparative filmstudie har bestået i at rejse til Brasilien med filmhold + et styk dansk medicinbaseret psykiater, for dér at følge Adalberto Barreto's arbejde. Og, selvfølgelig, dokumentere dette kulturmøde gennem "levende ord" (filmen er den tredje i instruktørens serie "Levende ord", der sætter kulturforskelle og udviklingsbegreber til debat).

Den danske psykiater lytter, spørger, undrer sig, kommer med nogle spage indvendinger. Og brasilianeren fylder farverigt billedfladen ud med danskeren som en bleg baggrundsfigur.

Barreto er psykiater, han kender til den nyeste psyko-farmakologiske forskning og han ordinerer som sin danske kollega medicin. Men han mener også, at 80% af alle psykisk syge hverken behøver diagnose eller medicin, men kan hjælpes med en socialterapeutisk indsats. Efter hans opfattelse bør fremtidens psykiatri ikke investere i bygninger, men snarere i relationer og netværk.

I modsætning til den mere monovidenskabelige danske kollega, er der meget andet end medicinering brasilianeren finder afgørende i forbindelse med behandling af psykiske lidelser. Barreto tilpasser sine behandlingsformer de lokale forhold i Fortaleza, i det nordøstlige Brasilien. Han er lige så meget en Paolo Freire-agtig pædagog og kulturaktivist som medicinsk psykiater. Ser ikke healere, åndemanere og sociale og kulturelle netværk som konkurrenter, men supplerer til psykiatrien. Hans krops- og soci-alterapi er lokalt udviklet, men har tydeligvis potentiale til generalisering også til europæiske forhold (hans uddannelse af de lokale behandlere er allerede overført til Paris, uddannelsen af de såkaldte "Thérapeutes Communautaires").

Det sammenlignende psykiatri-studie skal indfris, og

brasilianeren kommer til Danmark, nærmere bestemt Distriktspsykiatrisk Center på Ydre Nørrebro i København. Her er Kristen Kistrup en noget temperamentsfattig, men sympatisk virkende overlæge, der i diskussionen med Barreto ved et par lejligheder køligt må henvise til artikler i de videnskabelige tidsskrifter, når brasilianeren bliver for frembrusende lidenskabelig i troen på egne metoder.

Filmisk kan det virke lidt forførende. Den danske reserverthed, privatisme og kropslige hæmmede, overfor den brasilianske åbenhed, fællelesskabsånd og kropslighed. Hvor de brasilianske extra-psykiatriske aktiviteter fremstår mere kulturelt autentiske, og derfor livgivende, fremstår den danske ergo- og fysioterapi mv. ikke som selvstændige supplementter til psykiatrien. Men som dele af psykiatrien, som psykiatriserede periferiydelser. Hvor det kulturelle i den brasilianske opfattelse får lov til at stå som selvstændige supplementter til det psykiatriske, fremstår alle former for virksomhed ved det distriktspsykiatriske center pakket ind i psykiatri- og patientkultur.

Som det sig hør og bør med gode film, er det skildrede psykiatriske kultur møde noget som forskellige seere vil opfatte forskelligt. Filmen inviterer til debat, dens tilskuere kan bruge den som et prisme hvorigennem egne kulturelle stereotyper kan testes. Dog skal man være mere end almindelig énøjet, hvis man ikke kan se, at selv den nyeste vestlige psykiatri kan lære noget af de brasilianske fattigrøvs metoder. Udvikling og fremskridt i de psykiatriske behandlingsmetoder går ikke per definition via medicinalindustriens og hjernescanningernes landvindinger. Udvikling kan også ske ved at se tilbage – og ikke mindst ved at se ud over ens egen kulturelle næsetip. Som filmen her gør det.

li-

Dola Bonfils:

Mødet med det fremmede. Psykiatri i et tværkulturelt perspektiv.

(Levende Ord 3 – spilletid 59 minutter).

Yderligere information: post@magic-hour-films.dk

HJEMMEHJÆLP · MCOMSORG · KRÆFT · SOCIALPSYKIATRI

INDHOLD:

Anders la Cour og Holger Højlund DEN FLEKSIBLE HJEMMEHJÆLPER	6
Børge Madsen TALLENES TYRANNI OG MAGTESLØSHED – kan vi styre staten med tal og indikatorer?	20
Christian Aabro TRIVIALISERINGENS TEMPEL	26
Anne Skov og Bente Hansen Kermenoglou MCDONALDISERING AF OMSORGSARBEJDET – McHjælp og omsorg	31
Eva Brendstrup, Laila Launsø og Henrik Langgaard KRÆFTPATIENTERS ALTERNATIVE VALG	44
Nina Stenshøj HJÆLP I TIDE – samarbejde mellem kontaktpersoner og en døgninstitution omkring akuttilbud til hjemmeboende sindslidende	52
NEKROLOG OVER FINN JØRGENSEN	59
Anita Barfod SINDSLIDENDES FORHOLD I NEPAL – indtryk fra en studietur	60
Benny Lihme FRA TRIESTE TIL STOCKHOLM – fra journalistik til doktorafhandling (interview)	70
Joron Pihl SAGKYNDIG “HJÆLP” OG ETNISK STIGMATISERING I SKOLEN – narrativ analyse af pædagogisk-psykologisk sagkyndig vurdering	80
Pernille Jensen DET SPALTEDE SELV (anm.)	92